

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Mercuriale Joannis andree

Johannes <Andreae>

Uenetijs, 8.VIII.1499

[Littere M]

[urn:nbn:de:bsz:31-323789](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-323789)

¶ hoc li. de ap. nō solū. s. hoc fallit qñ dicitur possessor fructus dilapidat aut alias suspectus ē vt in pñ. z in fi. z. s. b. se qñ. c. fi. ff. de ap. imperatores in fi. z. vbiq; in principali pcederē ad sequestrationem multo magis in cā appellationis. vbi possessor victus appellat cum iā diffinitiuā sit ptra eū z ob hoc facilius est cōtra eū procedendū vt fiat sequestratio qñ in pncipali. si autē appellatio interpōatur añ diffinitiuā cū appellāo de iniquitate iudicātiōis pnciplr pquerat. s. b. ap. interposita. s. fi. hoc articulo pēdente iudicis officij circa sequestrationē rei aut fructuū ei⁹ super qbus nō agitur p sua cōquiescat cum nec in pncipali iudex appellationis talis hēat cognitiōē nisi i euentū quo appebit appellationē añ diffinitiuā emissā fore ltimā vt in dec. vt debitus honor. ¶ Si at pcedit in negocio appellationis ab executione in feriete aut res est mobilis z tunc ipsa res sequestrat aut est immobilis. z tūc fructus sequestrent restituēdi illi q obtinuerit nō distincto vtrū possessor sit suspectus nec ne vt. C. quoz ap. nō re. l. ab executeore. z hoc casu sequestratio ē pcepta vt. l. nec est mirū ex quo a snia non est appellatū. s. ab executeore magna ē presumptio cōtra appellatē ppter ea iura statuerunt rē a possidente sepandam z apud aliū deponēdā quo usq; qrela sopiatur ex quibus colligitur qñ sequestratio nō est possibilis quando pbita qñ pmissa z qñ pcepta.

¶ Regule iuris ciuilibus huius littere. L. sunt he

Libertas inestimabilis res est.

Libertas omnibus rebus fauorabilior ē.

Mora sua xv. nociua, an interesse post moram sit in obligatiōe ita q in libello peti possit iure actionis an solū deducit in pdenationez p iudicis officij. Itē an intereē q dōz pp morā dōbitoz sit vnicū itereē tm an triplex. s. singulari cōe z puetū. itē an estimatio rei sit intereē an estimatio dāni vel lucricum multū plene p dō. z vide remissionē quā dedi de sen. ex. sacro. v. cū qz sup gl. ij. in questi. at illis t3 hic dō. circa primā qz si ē in obligatiōe rē dari venit p iudicis officij sed si factū peti pōt in libello alle. ad primū. ff. de verbo. ob. si seruū. s. vlti. z. l. eū q ita ad scdm. e. ti. stipulationes nō diuidūtur. s. cellus z. l. i. si penā. z q i eis no. de fa t3 q iteres se ē triplex qz dānū p̄t estimari singlr. ff. de bo. libe. libertus. s. q soluendo. Itē cōiter. ff. ad. l. aql. si seruū meū. Itē ex cōuentio. se sup dubia futura extimatōe dāni. ff. re. ra. ha. l. pro curator ad exhibēdū. l. vlti. s. p̄to. si. l. fi. z hoc vltimū p̄t excedere singulare z cōe z ab eis excedi. cū ergo excessus sit diuersorū ergo s̄t spēs. s. tertia t3 q estimatō rei singularis cōis vt p̄uēra si ē itereē l3 vēiat i itereē singlr vt cōiter estimādū z hoc p. l. hec verba. ff. de v. sig. z p. l. ff. de tu. z. cu. da. ab bis. l. i. s. p̄siderādū. reliq; q̄btilia z vtilia s̄t p te videas. ¶ Prima gl. dicit vñ sumpta. z pōit exēplū. scdō pōit tria q̄ regunt ad morā z quō tūc tenetur de cā et naturali. tertio psequit dō mora aliena z de mā remittit. quarto q̄rit an purgetur arguit negatiue z affirmatiue z soluit. In p̄tia glo. ibi s. vnicū qz. seqt mora sua nocet qd in duob⁹ reis p̄mittēdi obseruatur. z ibi s̄tracto vide eo. ti. peccatū sup glo. i. z ibi cū res. s. vl. si fundus legatus casmate pereat post morā hēdis ipse dōz estimatiōē qz legatarius ipm acceptū vēdere posset a s̄ potuisset. z ibi. debitor. si debitor p̄signauit pecuniaz oblatā quā creditor recipe noluit cessant vsure. sed si postea p̄uenit vt soluet morā feciticipiūt currē. z ibi traecticie. si interpellatus morā fecit. l3 postea offerat pena p̄mittit. z ibi magnā. die statuta p̄a p̄mittit et sine interpolatione z ibi z si post tres. vide de re iu. cū bertoldus in. v. gl. z. j. in glo. z ibi. l. i. s. l3. l3 vēditor possit vinū effundere si die ad metiendū p̄fixa messum nō fuerit dōz tñ adhuc p̄us ēptoz denunciare. s. q nisi metiatur effundet. z ibi sancimus. fideiussor q p̄misit aliqū presentare vel penā dare si post t̄pō infra sex menses illū p̄ntat euadit penā. z ibi insulā. q p̄misit mibi faceē ifulā si trāsiuit t̄pō quo faceē potuit adhuc faciēdo añ li-

tē p me prestatā euadit penā. z ibi dū. post p̄nuciationē re nō iudice adhuc p tribunali sedēte restituif qñ parū p̄cōis uocē audierit. ¶ In p̄tia glo. ibi fortuito z q ad h ē nociua s̄o q ad fruct⁹ ad q̄ tenet ex die morā qñ aliqd petif p actio nē bōe fidei vl p actionē ex testō q̄ sapit naturā actōis bone fidei. ff. de le. ij. ap̄d iul. s. fruct⁹ z. l. si q̄ bonozū d le. ij. q soli dū. s. et. z. l. si q̄ seruo. Idē si sit actio stricti iuris qua peto mibi restituī qd meū ē. sed si peto alienū veniūt a die lit. s̄ cō testate. ff. de vsu. l. videam⁹ circa pñ. z. s. in fauiana. z. s. si actioe. Tertio ē nociua q̄tū ad itereē qd peti pōt z auget a die more i odiū debitoris morosi. ff. de ac. em. traditio. s. si p vēditorem z de re iudi. l. q kalēd. Quarto nocet quo ad cārū p̄secutiōē. nā si cā cognita statutus fuerit actori terminus ad agendum vel reo ad excipiendū post terminū non audif s̄m dō. q remittit ad no. p se. s. e. indulgē z ibi iteritū specieī. z sic sibi nō nocet. z h verū nisi essent socij. ff. de duo. reia. de. l. pe. s̄m dō. s̄m que sibi impuret casus i societate p̄icipādo. s̄buit. n. cogitare h̄ euenire posse. ff. de cōdi. inde. l. i. in debita z. ff. locati. l. si q̄ domū. z ibi a fideiussore. z imputet sibi q̄ alterius obligatiōē suscepit. z ibi. l. mora z per dōsti. in sūma de vsur. s. ex qbus cāis sub. s. ex mora per ip sum z Inno. de loca. propter p̄ Vinc. eo. ti. potuit.

De mora que puēit ex lapsu termini p̄stōnez exp̄res

si vel pemptorie a iudice statuti duas qōnes videamus z p̄tia disputata p Jo. de mote murlo ta

lia ē. statutū ep̄i puat b̄ficiarios q̄ mēse titulū istōnis sue i memorabilibus ep̄i poni non faciūt quidam canonici hoc facere omiserunt tamen eis pacifice possidentibus vacauit ecclesia. z hi prelaturā elegerunt querit an valet electio. Secunda questio fuit eiusdem sed p̄ius etiam disputata per Egidij de foscarijs. z ante euz per Jo. d̄ deo qui per errorem etiā bis locauit illam in qōnibus suis. s. l. ij. q. x. z li. iij. q. ix. z est talis. executor datus per papā ad prouidēdū Andree si esset idoneus de prelatura vacante post pemptoriū per eum assignatam canonici ad opponendum cōtra litteras vel personam cū nullus contradixisset sibi contulit prelaturam qui tēpore longo possedit. nūc coram legato pape Joannes canonicus petit illum remoueri qz tacuerat in l̄s̄is be neficiū quod habebat z quia tūc patiebatur defectum et at̄ excipit ille. A. de lapsu pemptozij de quo. s̄. queritur an ob stet. sed Joan. de deo querebat de ep̄o cui executor talem terminū dederat z nil posuit an possit illum remouere nunc etate maiorē l3 nūc minorē. i eadē at qōne Jo. de monte in ferebat an procurator habens in genere mandatum ad omnia que requirunt spāle possit contra electum opponere crimina vel defectus z qz iste articulus expeditus est per cle. s̄ procur. non potest. z quicquid est in allegationibus vel solutione ex ibi no. apparet. ideo illum p̄mitto.

¶ Circa primā allegabat Jo. electionem non valet per sex rationes. secundo ad contrarium inducebat tres. tertio soluit z contrarijs r̄ndet z in fine solo roboratur.

¶ Constat q̄ ep̄i possunt facere statuta de offi. archip̄s. c. vlti. in fine. de maio. z obe. si quis venerit. s. e. li. de consti. c. ij. z tale statutū ē iuri cōsonum cum ad ep̄os spectet scire q̄ liter subditi sua beneficia teneant z subditi de sua instōne si dem facere debent cum possessio sine instōne non sufficiat s̄ insti. ex frequentibus. s. e. ti. c. beneficium. vbi de hoc cum ergo canonici sint p̄uati z p statutum licitū nō potuerunt eligere de elec. qz propter in p̄in. z sic electio per eos facta non valuit. s. de sup. ne. prelata. c. pe. z vlt.

¶ Scdō sic eligere est d̄ fructibus cāonie probatur d̄ elec. cum vintōn. z no. de consti. cum. m. in gl. unde eis. z vide qz ibi dixi super glo. hic potest. sed male fidei possessor non facit fructus suos alle. de p̄ben. dilecto. in fi. z vide quod ibi dixi. z tenetur ad restōnem de hoc satis de resti. spo. grauis. cum concor. restat ergo qz sicut nec alios fructus percipe d̄ sic nec eligere. z qz possessio cū mala fide non iuuat p3 ex no. de iurepa. consulationibus in glo. i. z pe.

¶ Tertio

Ultimo quo ad id quod dicitur de etate q̄ in ea dispē-
fari posset q̄ tamen dic hodie vt de eta. z quali. permitti-
mus. r̄ndetur q̄ hic non agebatur de dispensando nec hoc
intendebat papa. de quo satis vide d̄ sc̄isma. fraternitati. eij
ciendus ergo est iste q̄ non prodidit crimen suū. l. di. ex peni-
tentibus. z q̄ in etate inspiciatur t̄ps̄ promotionis est casus
de elec. dudū. i. z facit et̄ dudū. ij. s̄. e. li. de R̄p. si eo tēpore.

Soluebat z male Jo. de deo quo ad casum etatis illum
remoueri non posse q̄ non fuit vitium peccati. sed etatis q̄
sustinetur a canōe postq̄ quis eā perficit vt predicto. c. ex
tenore. z. c. indecorū. vnde a p̄n. poterat impedire tpe instō-
nis z sic loquitur d̄ elec. dudū. sed postea non s̄z eū.

Egidius volēs sustinere Jo. q̄ vbi p̄ electionē eius ad
quē pertinet fieret talis promotio ante p̄firmationēz audire
tur. vt. d. c. dudū. sed nō postea. z cum casus formet de p̄mo
to per l̄sas s̄brepticias audietur cōtra eum ep̄s cum p̄uisio
fuerit irrita. de R̄p. ad audientia. ij. in fi. z ibi no. in fi. vlti.

glo. dicit etiā hodie collationēz nō vallere p̄ dec. licet canō.
de elec. s̄. e. li. loquitur t̄n̄ solum in perochialibus ecclesijs
vt ibi p̄z. **J**o. de mōte murlo simplr dixit illū Jo. canōn.
audiendum per vltimo allegata: z sic est tenendum vtroq̄
casu cū l̄se z p̄uisiones ex illis secute sint irritē de beneficio
sup̄p̄s̄o patet de p̄ben. si motu p̄prio. ij. responso. s̄. b̄ eta-
te. p̄z in p̄e. dec. de rescrip. si eo tempore.

Que p̄ ad contrarium allegata fuerūt non obstāt que
procederent in electione vel p̄uisione annullanda vel vbi
verteretur p̄p̄riū z singulare interesse nunc se opponētis
sed vt p̄dixi p̄uisio ē ipso iure nulla. q̄ de etate dicunt non
procedunt hodie per dec. cum in cunctis. s̄. inferiora. z il-
li antiqui canones si sic simplr intelligerentur innuerēt etiā
decennē posse promoueri ad p̄laturam q̄ est falsum. Ad
dec. ex ratione. z. c. indecorū responde vt ibi no. Ad reliq̄
sit r̄sum p̄ argumenta secunde partis.

Utare xxxij. i. alterius a cōtrario vbi nō
p̄iudicatur l̄z mutat. z sic facit ad
questionem d̄ni mei quā scripsi. s̄. co. li. de renū-
ci. c. ij. in glo. ex q̄site in fin. detrimentum vt dicit

Dy. hoc soluit contrarium de. l. si tibi mandauero. ff. mā. nā
cum sit reuocatio mandati procedit sine detrimento manda-
tariū circa expensas q̄s fecit ignorans reuocationem. ff. d̄ so-
lu. cum q̄s. si debitorē. z de dona. hoc iure. s̄. si quis de-
derit. si sciebat sibi ip̄tetur d̄nū q̄d sua culpa sentit per regu-
lā. d̄nū. eo. ti. Dicebat etiā ad cōtrariozum solutionem
que infra allegabant q̄ variatō prohibetur circa eādē rē
vel diuersas que ratione p̄nexitatē h̄ntur loco vnus. ad p̄-
mū alle. ff. de bo. libe. nam absurdum fallit in suo h̄de vt in
glo. ad sc̄dm. ff. de mino. in cāe de admini. tu. cū queritur. cir-
ca diuersas q̄o cū nullā cōnexitatē h̄bant admittitur varia-
tio. ff. de ac. emp. si sterilis in fi. z rerum amo. l. de rebus. si be-
ne ponderas casus no. s̄. e. q̄ sel. sol'o non ē sufficē.

Prima glo. dicit v̄n̄ sumpta z ponit exempla z remittit
ad regulā q̄d sel. z casus ibi exceptos addēs aliū.

In p̄ia glo. ibi nemo potest mutare. sequitur consilium
in alterius iniuriam. z ibi. l. vlti. si inibui gestori ne gereret
hoc non p̄dest quo ad p̄teritas expēsas quo ad futuras sic.
z ibi. s̄. p̄dest. satis est legatariū app̄hendisse legatū d̄ volū-
tate heredis post aditā. l̄z postea volūtate mutet.

In p̄ia glo. ibi si quis suus. eodem modo responde-
tur ad. l. ff. de col. bono. si nūq̄. d̄c̄ t̄n̄ hic Jo. mo. q̄ ibi fraf
ex mutatione voluntatis non patit̄ detrimentum. sed nō lu-
cratur z istozum non est par causa. C. de codi. l. fin. secun-
dum quē non obstat. C. de noua. l. iij. ff. de solu. cū quis. s̄. si
debitorē. q̄ illud facit ius remanens penes mandantem fa-
cit p̄ eo. s̄. co. li. d̄ p̄be. dudum. s̄. si. nos ergo.

Ec regula facit ad questionēz p̄ me
disputataz post Jo. d̄ bo.
li. iij. z est sua questio quarta que sic formabatur.

Nicolaus delegauit cām duobus cum clausula q̄ si ambo
alter ipsorum delegationi renunciat queritur an ipsum de

hoc penitentem collega teneatur admittere.

Ad affirmatiuā p̄mo z ad negatiuā sc̄do id̄ncit Jo. tres
rōnes que postea fortificātur z ad illas addit. tertio ponit
eius solutio que probatur z p̄trarijs respōdetur. Ad ergo
sit admittēdus d̄ q̄ fuit iudex nec sola voluntate desijt esse
de R̄p. sc̄scitatus. nec potuit a se iurisdictionē abdicare. ff.
de offi. p̄resi. legatus. item aut ipse iudex renunciāns errauit
aut non errauit. **P**rio casu corrigat errozē. xxxv. q. ix. q̄
quis. de elec. nosti. de accu. q̄r. i. **S**ecundo cāu q̄n nō er-
rauit s̄z ex cā hoc fec̄ ex quo cessat cā debet admitti volēs z
valens interesse de ap. cum cessante. It̄ q̄ repudiat alio vul-
gariter substituto. re integra penitet. C. de repu. h̄. l. si. fa-
cit de elec. in cāis f̄m Jo. de deo. ad h̄ vltimū facit de offi. d̄
le. q̄uis. li. e. vbi delegatus subdelegā totum re integra pe-
nitet. it̄ q̄ cedit bonis re integra penitet. ff. de ces. bo. l. is q̄
z multos casus vbi re integra penitere l̄z h̄s no. ff. de vaca.
mu. p̄tor. s̄. si. adiuuando p̄mū certū est q̄ officium iudicā-
di ē munus necessariū z personale. ff. de mu. z bo. l. si. iudi-
candi. v̄n̄ dicit lex qui non habet excusationē ē inuitus iudi-
cāre cogit. ff. de vaca. mu. l. p̄tor. s̄. qui non habet. delegat̄
ergo hoc munus a se non potuit excutē. facit d̄ regul. cum
virū de renūcia. nisi cū p̄dē in fi. z p̄o tāto d̄f onus de offi. d̄
le. p̄toralis in p̄cipio ibi exonerare. de offi. ordi. p̄torali-
s. i. ibi i onere z honor. seq̄ ergo q̄ si renūciare n̄ potuit
illō licite reassumit. **A**d h̄c p̄e satis facit d̄ p̄cur. l̄z. li.
e. vbi p̄curator nō obstātē repudiatiōe reassumit officiū do-
mino i eadē voluntate manente ex q̄bus p̄cluditur renūciā-
tē quem penitet per collegā admitti debere. **I**n cōtrari-
um dec. p̄uētiaz. de offi. dele. s̄. adijcimus equiparat nolle
z nō posse quo ad ptatē in collegā trāsserendā ex euetu cō-
ditionis. **A**d cūq̄ ergo mouerit illū ad renūciandū p̄
solū collegā iudicē ergo nō tenet penitētē admittere. It̄z
iudicare honor est de ap. vt debitus. C. q̄n puo. non ē neces-
l. omne honorē. honori aut renūciare q̄s p̄t de elec. dudūz
z. c. cum dilecti. vij. q. i. q̄ piculosum. nec inuitus crescere co-
gitur. lxxij. di. gesta. Et q̄d renūciari possit delegatio z re-
nūciata nō resumit ē de p̄sensu p̄tium p̄batur de offi. dele. si
gnificantibus. z sufficit ex vi clausule nequiverit̄ aut nolue-
ritis q̄ semel noluit. facit q̄d distinguit de voluerō z volā. ff.
de ver. bo. ob. si q̄ stipulatus f̄m Jo. de deo. **A**d vltimū
h̄n̄facit q̄d no. in p̄. dec. l̄z de p̄cur. p. l. i. s̄. qui sel. ff. de suc.
edict. ad quā p̄cor. ff. q̄s oz. in bo. pop. ser. l. pen. i. r̄n. ff. de mio.
q̄ si mioz. s̄. sceuola. sit ergo p̄ repudiationē trāslata tota iu-
risditio saltem quo ad exercitiū i collegā ita q̄d ipse renun-
ciāns illā resumē non possit inuito collega. facit de ap. cū ap-
pellatiōibus. li. eo. z q̄d voluntate abdicetur iurisditio pro-
bat de ap. ab eo. e. li. ibi expresse denegat. z hoc t̄. cū plures
s̄. i. li. eo. ibi si vellet. **A**d q̄d bene puenit. eo. li. de p̄cu. si
duo. ibi p̄sequi forte nollet. z de loca. potuit ibi nolle se eme-
re dixerit. sicut ergo in dec. ab eo. perdit exercitiū iurisditio-
nis hoc ipso q̄d apostolos denegat in dec. cū plures p̄dit z
transfundit in collegā hoc ipso q̄d procedere non vult con-
cluditur idē in cāu nostro. **I**t̄ certū ē q̄d delegatus ab-
dicat delegationē a se iurisdictionē s̄delegādo i totū. d̄ offi.
dele. super q̄onū z. c. q̄uis li. eo. si hoc facit post susceptam
delegationem. fortius id̄ facere potest ante susceptam. de
translata. c. ij. de testa. Jo. ex q̄bus cōcludit q̄d collega ip̄m
penitētē nō tenet admittere. **S**o. Jo. dixit q̄ desijt eē iudex
renunciādo z delusoriū eēt q̄ iurisdictionē resumere posset
hoc dicit p̄ dec. cum sup de offi. dele. nā si ibi nō p̄t cogno-
scere vbi tacite p̄stetur se non posse fortius non poterit vbi
expresse renūciat. **I**dem dicit per dec. significantibus. nā si
illi qui licet male pronūciauerunt se nō iudices nō resumūt
fortius nec iste qui renūciauit expresse f̄m Joan. d̄ deo. mi-
hi non placet hec solutio. z aduerte quia prima facie sa-
tis equum videretur distinguere an in rescripto sit expressa
clausula aut nolueritis aut solū quo ad ptatē college sub
intellecte vel inclusa p̄ interpretationem illius. s̄. adijcimus
vt p̄mo casu expressum est aut nolueritis ex sola voluntate
p̄ncipis allegātis z h̄ soluat p̄ria: iste renūciare licite possit
z statiz

et statim collega sit iudex et hanc distinctionem precise putarem
 veram ubi hec clausula adijceretur iurisdictioni non exercitio tamen ut si
 dicat delegamus casus andree quod si suscipere noluerit delegamus
 Jo. et tunc facit non in pre. dec. 13 de procur. sed cum in casu nostro
 et stillo solito non iurisdictioni sed eius exercitio adijciatur clausula.
 delegamus casus vobis andree et Jo. quod si ambo nolueritis in
 teresse alter procedat. per quod ex vi clausule non habet optionem deponendi
 delegationes sed solum ex vi eius non volente deservit exercitium
 in collegam. ex quo concludo quod non volit intercedere remanere de
 legatus cum nec hoc abdicat potest expressis per renunciationem per
 ipsam alle. et maxime per delegatus. §. iudicandi. et §. q. non habet. si
 cur ergo clausula non poterit intelligitur quod diu non poterit. nisi
 collega quod socio ipedito processit ipsi nunc poterit teneat admit
 tere de hoc de offi. dele. coram. sic collega quod socio nolente interesse
 processit ipsi nunc volente teneat admittit ut eque intelligat si no
 luerit. i. quod diu noluerit. forte autem hoc cum clausula aut noluerit non
 est expressa sed subintellecta per interpretationem. §. adijcimus cum tunc
 nolens quod diu non vult peccet et se redarguit sibi mittat ut ibi. et
 per hoc per non curandum an res sit integrum vel non cum hic non ver
 tas burlesque interesse iudicis nec partium nec gratia de revocatio
 ne partium tradite a revocante ut in dec. i. casus et per id melius fuerit
 intentio delegat ut in dec. prudentia. et per hoc raderet ad id quod
 de posse partis interesse respectu arbitratorum in quibus potest esse
 iudex gratiosus. eo. ti. soluit. et respectu expressarum ad quos pro
 ces quos tenent de R. p. statutu. §. in super. li. eo. ad. n. non si
 at gratia non venit in interesse. et potest id non esse et potest de rato statu com
 missionis partium potestio non est deterior sicut de de condicione do
 tis. ff. de pac. si unus. §. si pactus. vbi. quod si non ut totum. et per hoc
 soluit regula quod semel per regulam istam. Ad id quod de renuncia
 ri potest honori raderet fateor. sed non oneri quale hoc est ut per
 tus est primo. Ad id quod de et huic oneri posse renunciari fa
 teor tacite sed non expresse per viam renunciationis. nisi renunciat per
 negationem apostolorum per dationem delatoriarum per relationem per
 interlocutionem inter partes per subdelegationem totius re non in
 tegra ex parte iuris. et sic ex voluntate principis. et sic soluit
 ultimum per illationem gravaminis a quo appellatur ut perant
 iura allegata sic beneficiatus non renunciat expresse nisi in manibus
 eius a quo tenet. de renunc. admonet. et tamen renunciat tacite per pro
 fessionem religionis vel committendo culpam per quam sit ipso iure per
 uatus. et super hoc vide quod non. de fo. cope. si diligenti in glo. pe
 nul. et facit non in cle. gre. de Rip. in dec. cum plures sunt da
 ti insolidum. et sine clausula quod si ambo in dec. cum sup. non ex sola
 voluntate sed ex gravamine quod tulit et a quo fuit appellatus
 impediens iurisdictionem et sic concludo ipsi pernitentes admittit
 debere. fateor tamen quod donec appareat penitentia vel voluntas mu
 tata ex quo renunciavit delegat cum per hoc videat innuere
 se nolle in aliqua parte cause interesse. vltimus per collegam requi
 ri non debet. sed non sic si simpliciter dixisset se nolle certo actui intercedere
 se. per 13 de dolo et per tu. cum qui. li. e. ex tex. et glo.

Regule iuris civilis siue fororum huius lre. MS. sunt he.
 Arcellus. definit debitor esse is qui nactus est exceptio
 nem iustam nec ab equitate naturali abhorrentem.
 Eius potestio nisi a per suos fieri potest. deterior fieri non potest.
 Inus est actionem habere quam rem.

Imo potest ad. vi. impossibilis
 atqui dabat usus
 Ultra posse meum non lex me iusta coegit. Acc
 putat esse reum quod totum posse peregit. **Prima**
 proponit primo nisi sumpta tripliciter impossibilitatem
 et cuiusque exempla. scilicet ponit triplicem rationem regule. ter
 tio in quibus locum habeat. quarto supplet de turpi. **Secunda**
 glo. primo tractat de iuramento naturali obligatione et pene promissio
 ne. scilicet pars raderet per quoniam quam negativam soluit preter
 certum casum soloni opponit. et duplax raderet subdistinguit opinionem.
In prima glo. ibi impossibilitatem sequitur nulla est obligatio.
 et ibi generaliter sequitur novimus turpes stipulationes nullius esse
 momenti et continuatur. l. sequens veluti si quis homicidium vel
 sacrilegium se facturum promittat. et ibi. §. ea obligatio que est iter

domini et procuratoris mandati actionem parit. et ibi. l. vlti. inci
 pit paulus. et dicit quod impossibile preceptum est nullum et sine causa ap
 pellat a sententia cui per rerum naturam non potest pareri. et ibi reprehendit
 da relicta heres si diuertat hereditatem habebit. l. non diuertat.
In glo. ij. ibi si homo mortuus. loquitur de stipulatio
 one desistendo vel dando hominem mortuo. et ibi celsus cuius
 haturus de do. et per tu. cum dilecti. et ibi paulus respondit die lap
 so die quo mandans se prestaturum scripsit obligatio rema
 net. **In glo. j.** ibi nature. Jo. mo. addit impossibile morio
 de iureiur. quinta nullis. ff. de p. di. insti. filius communis in
 possibile includit naturam et mores. et facit quod dixi in
 .c. si. de pac. in fi. et ibi nec obligatio. idem io. mo. et ibi in legi
 bus idem dy. h. tractans in modum questionis et puto quod cano
 nem qui sequitur intendebat allegare dum dicit ut in. c. cum
 cta. in principio decretorum. et ibi pro non adiecta distinguit
 Dy. aut impossibilitas adijciatur in modum conventionis in
 contractibus vel dispositis in ultimis voluntatibus ut si pro
 mitto vel lego rem quam impossibile est dari. et tunc impe
 dit omnes species obligationis ut in his regulis. et ff. de verbo.
 ob. si dari stipuler. i. ij. iij. et iij. rñ. si vero ponitur in modum
 conditionis ut quia promitto vel lego si celum digito tan
 gas: tunc si in contractibus affirmatiue ponitur vitatur. si nega
 tive ut quia promitto si celum digito non tangas valet contra
 ctus quia si affirmatiua est impossibile ergo negatiua possibilis et
 necessaria. ff. de verb. ob. si impossibile. et sic intelligitur. ff. de
 ac. et obli. l. non solum. et aperte insti. de inuti. stip. §. sed im
 possibilis. et idem quo ad negatiuam in ultimis voluntati
 bus. quo ad affirmatiuam in eis distinguitur aut erat omni
 tempore impossibilis aut a principio possibilis. primo casu aut
 erat apposita in persona honorati. i. cui aliquid relinquitur. et
 tunc est locus gl. ut habeatur pro non adiecta. ff. de condi. insti.
 l. vbi de hoc. si in persona onerati. i. grauati aliquid datur ut
 si dicat damno beredem dare. x. si digito celum tangat: lega
 tum est inutile insti. de le. §. vlti. si autem a principio erat possi
 bilis. et postea ad impossibilitatem peruenit valet relictum.
 et sola impossibilitas remouetur. ff. de le. i. si mihi. §. si quod ser
 uos. **In glo. ij.** ibi etiam naturaliter idem Dy. quia si contra
 bens vel disponens sciuit impossibilitatem committere non vi
 detur. ff. de ac. et ob. non solum. si ignorauit impossibile error
 impedit consensum. ff. de iuris. o. iudi. si per errorem. ff. de iudi.
 l. ij. deficit ergo naturalis deficiente presens. facit. §. eodemli.
 de spon. c. i. inducit etiam quod sequitur in glo. et ibi si homo
 mortuus: idem tenet ibi glo. et idem hic Dy. respondens ad
 .l. in illa stipulatione si kalendis. ff. de verbo. obli. quod ibi sti
 pulatio penalitatis incipit a precedenti adiectione. et ideo in
 teritu illius qui non est in obligatione non potuit liberari
 promissor. sed in proposito incipit a conuentione et tunc si a
 principio erat impossibilis ut quia mortuus erat quem pro
 misit sistere non committitur pena impossibilitati adiecta. Idem
 si pereat ante mortem quia tali interitu interueniente ante
 mortem liberatus est promissor ut in ipsa. l. si homo mortuus.
 et ibi no. et ibi eum comparere. idem videtur si est dies feria
 ta. et in fi. de. de bel. p. tra. sup. quo vide Dy. C. de feriis. l.
 dies festos in. q. ij. in fi. et quod scripsi in predictis dec. cum di
 lecti et de appella. cum parati in fine.

Ec regula trahitur ad questionem qua
 disputauit. §. q. annus ap
 pellationis prosequende non curat ante inter
 positionem: appellationis propter quandam im
 possibilitatem et quia hanc plene tractauit in cle. de ap. sicut ap
 pellationem in glo. magna ideo illam omitto.
Facit etiam ad questionem legistarum de cecco qui com
 misit maleficium propter quod sibi oculus erui debebat dicunt
 quod propter impossibilitatem pene punietur in alio membro
 per. l. ij. C. vt intra certum tempus. facit quod no. §. eodemli.
 de elec. si compromissarius in vlti. glo. et iura que allegauit sup
 illa. et per. l. ff. de straben. em. si in emptione. §. penul. dicunt quod
 si vnus tantum oculus habet perinabitur illo. **Prosequar igitur**
 aliaz questionem de qua tractat legiste. C. de legi. l. i. et que fuit